

v evropské politice (18. 12. – 24. 12. 2017)

Událost týdne:

20. prosince uvedla Evropská komise (EK), že v Polsku hrozí riziko porušení právního státu a rozhodla se pro zahájení postupu, který by pro zemi mohl znamenat ztrátu hlasovacích práv v EU. Jedná se o historicky první použití postupu ze sedmého článku lisabonské smlouvy. Polsko, které celý proces s EK označilo za politicky motivovaný, dostalo tři měsíce na vyřešení situace. Podle prvního místopředsedy komise Franse Timmermanse se již dva roky nedaří vést s Varšavou konstruktivní dialog ohledně polských reforem soudního systému. Maďarský premiér Viktor Orbán již avizoval, že Maďarsko bude blokovat postup EK.

18. prosince složili zástupci Rakouské lidové strany (ÖVP) a Svobodné strany Rakouska (FPÖ) slavnostní přísahu do rukou prezidenta Alexandra Van der Bellena, čímž byl potvrzen vznik nové rakouské vlády v čele se Sebastianem Kurzem (ÖVP). Prioritou nové vlády je zpřísnění migrační politiky, snížení daňové zátěže či posílení přímé demokracie. Samostatnou kapitolou je bezjaderná energetika, která zahrnuje zabraňování prodlužování životnosti stávajících jaderných elektráren v sousedních zemích. Proti jmenování nové pravicově orientované vlády demonstrovaly ve Vídni tisíce lidí. Nový rakouský kancléř Sebastian Kurz poté navštívil Brusel, aby ujistil představitele EU o proevropském směřování vlády. Podle předsedy Evropské komise Jeana-Clauda Junckera a předsedy Evropské rady Donalda Tuska Rakousko zůstává důvěryhodným partnerem.

18. prosince odmítl vůdce ukrajinské strany Hnutí nových sil Michail Saakašvili vypovídat při výslechu před kyjevskou prokuraturou. Gruzínský exprezident a nynější největší sok ukrajinského prezidenta Petra Porošenka je obviněn ze zločinného spiknutí a hrozí mu pět let vězení. Saakašvili řekl, že je ochoten vypovídat pouze před zplnomocněným orgánem kontrarozvědky SBU. Následně vyzval otevřeným dopisem ukrajinského prezidenta a jeho poradce k demisi, jež by dle něj vedla k překonání politické krize v zemi. Obvinil prezidenta z neochoty provádět reformy, z korupce a chamtivosti.

20. prosince uvedl unijní vyjednaváč pro brexit Michel Barnier, že přechodné období po brexitu, tedy setrvání Británie v celní unii a na jednotném trhu, by nemělo trvat déle než do konce roku 2020. Novinářům to sdělil poté, co představil nová doporučení pro jednání s Británií, jež schválila Evropská komise. Barnier upozornil, že by si Británie neměla účelně vybírat výhody a že soubor čtyř svobod a jednotný trh budou pro Británii znamenat i respektování veškerého unijního práva a podléhání doзору orgánům EU. Podoba přechodného období se stane součástí smlouvy o odchodu Británie z EU, jejíž obsah by měl být dokončen do října následujícího roku.

22. prosince získaly katalánské separatistické strany v regionálních volbách 70 ze 135 křesel katalánského parlamentu. Nejvíce křesel sice obdržela promadriská strana Ciudadanos, absolutní většinu však získaly strany usilující o nezávislost Katalánska. Koalice Společně pro Katalánsko expremiéra Carlese Puigdemonta obsadila druhé místo. Strana lidovců španělského premiéra Mariana Rajoye utrpěla největší porážku za posledních několik let. Evropská komise se k výsledkům voleb nevyjádřila a zdůraznila pouze, že se jedná o vnitřní záležitost Španělska. Rajoy následně uvedl, že bude s katalánskými politiky jednat v případě, že nebudou porušovat španělskou ústavu. Španělská vláda je dle něj připravena vést konstruktivní dialog. Puigdemont vyzval Rajoye k jednání v Bruselu, kde se Puigdemont v současnosti nachází. Rajoy však uvedl, že bude jednat pouze s nově zvoleným katalánským premiérem. Zároveň odmítl, že by mělo dojít k vyhlášení celostátních předčasných voleb. O dva dny později vyzval španělský král Felipe VI. nově zvolené poslance, aby se vyvarovali konfrontací se španělskou vládou a k hájení zájmů všech obyvatel regionu, i těch, kteří si autonomii nepřejí.

Telegraficky:

- Dne 21. prosince byli pro dostatek důkazů posláni před maltský soud tři muži obvinění z vraždy investigativní novinářky Daphne Caruanové Galiziové.
- Dne 21. prosince rozhodly členské země EU o formálním prodloužení hospodářských sankcí na Rusko do konce července následujícího roku.
- Dne 21. prosince bylo stanoveno datum slavnostního ukončení činnosti Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) na 31. prosince 2017.

